Nr. 5 (16) Katowice, dnia 18 maja 1935 Rok. XII.

GAZETA URZĘDOWA

WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
DZIAŁ ADMINISTRACJI SZKOLNEJ

Redakcja: Katowice — Urząd Wojewódzki Śląski, ul. Jagiellońska I p. pokój 326. — Tel. 106.
Administracja: II p. pokój 538. — Tel. 178. — Konto P. K. O. Nr. 304.121.

✝

Józef Piłsudski

Pierwszy Marszałek Polski

Pierwszy Naczelnik Państwa Polskiego

zmarł dnia 12 maja 1935 r. o godz. 20^{45}

w pałacu Belwederskim

w Warszawie.

Poz. 61.

ORĘDZIE
Prezydenta Rzeczypospolitej.

Do Obywateli Rzeczypospolitej!

Marszałek Józef Piłsudski życie zakończył.

Wielkim trudem Swego życia budował siłę w Narodzie, genjuszem umysłu, twardym wysiłkiem woli Państwo wskrzesił. Prowadził je ku odrodzeniu mocy własnej, ku wyzwoleniu sił, na których przyszłe losy Polski się oprą. Za ogrom Jego pracy danem mu było oglądać Państwo nasze jako twór żywy, do życia zdolny, do życia przygotowany, a Armję naszą — sławą zwycięskich sztandarów okrytą.

Ten największy na przestrzeni całej naszej historji Człowiek z głębi dziejów minionych moc Swego Ducha czerpał, a nadludzkiem wytężeniem myśli drogi przyszłe odgadywał.

Nie Siebie tam już widział, bo dawno odczuwał, że siły Jego fizyczne ostatnie posunięcie znaczą. Szukał i do samodzielnej pracy zaprawiał ludzi, na których ciężar odpowiedzialności skolei miałby spocząć.

Przekazał Narodowi dziedzictwo myśli o honor i potęgę Państwa dbałej.

Ten Jego testament, nam żyjącym przekazany, przyjąć i udźwignąć mamy.

Niech żałoba i ból pogłębią w nas zrozumienie naszej — całego Narodu — odpowiedzialności przed Jego Duchem i przed przyszłemi pokoleniami.

Prezydent Rzeczypospolitej
I. MOŚCICKI

Warszawa-Zamek, dnia 12 maja 1935 r.

62.

ODEZWA!

Młodzieży!

Marszałek Polski Józef Piłsudski nie żyje!

Brak słów dla wyrażenia ogromu bólu, w którym pogrążyła się cała Polska!

Okryci kirem żałoby, winniście dowieść, młodzi obywatele, że olbrzymia praca dziejowa Ukochanego Wodza i Nauczyciela Narodu, że nadludzki wysiłek Jego ofiarnego bez granic życia utrwalił się także i w waszych duszach mocną i zdecydowaną wolą dźwigania nadal dzieła budowy siły i znaczenia Polski.

Znaliście i kochaliście Marszałka Piłsudskiego, nietylko jako swego Wychowawcę, lecz i jako najlepszego Przyjaciela Młodzieży.

Postać Jego pozostanie dla Was i przyszłych pokoleń symbolem honoru i wielkości Polski.

Polecam we wszystkich szkołach odczytać orędzie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, na budynkach szkolnych wywiesić chorągwie państwowe, opuszczone do pół masztu, a młodzież szkolną wzywam do okrycia kirem oznak szkolnych na czapkach, beretach i rękawach.

Warszawa, dnia 13 maja 1935 r.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publ.:
(—) **W. Jędrzejewicz.**

Poz. **Treść:**

63.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
L. O.P. VI-926/4. Katowice, dnia 19. XII. 1932 r.

Do

Dyrekcyj państwowych i komunalnych żeńskich i koedukacyjnych szkół średn. ogólnokształcących, państwowych seminarjów żeńskich i państwowych komunalnych oraz prywatnych szkół średnich zawodowych

w Województwie Śląskiem.

W sprawie podstaw organizacji żeńskich hufców szkolnych.

Wobec rozrostu żeńskich hufców szkolnych, Wydział Oświecenia Publicznego, ustala celem ujednostajnienia pracy, następujące podstawy organizacyjne na zasadzie instrukcji Min. W. R. i O. P. z dnia 11 maja 1928 r. Nr. O/H. fiz. 476/28 i z dnia 20. XII. 1931 r. Nr. I. WF. 3693/31:

1) Celem hufców żeńskich jest odpowiednie rozwinięcie w członkiniach tężyny moralnej i fizycznej, usprawnienie fizyczne i przysposobienie w dziale pomocniczym służby wojskowej do obrony kraju.

2) Upoważnioną władzą do organizowania pracy jest Komenda Naczelna, która wchodzi w skład Zarządu Naczelnego Org. Przysposobienia Wojskowego Kobiet do Obrony Kraju w Warszawie, ul. Marszałkowska 81/4. W terenie na czele wyznaczonego przez Komendę Naczelną rejonu stoi Komendantka Rejonu.

Funkcję tę pełni w Województwie Śląskiem Stanisława Dobrowolska (adres: Katowice, gmach Województwa, Wydz. Wojskowy, pokój Nr. 482, tel. 197).

3) Hufcem kieruje na podstawie porozumienia z Dyrekcją zakładu wyznaczona przez Komendantkę Rejonu instruktorka, która winna mieć odpowiednie zarówno wykształcenie ogólne jak i wyszkolenie pwk. Najkorzystniejszem rozwiązaniem byłoby powierzenie funkcji komendantki odpowiednio przeszkolonej i nadającej się do tego rodzaju pracy społecznej, nauczycielce zakładu, któraby pracę hufców nie traktowała zawodowo.

4) Komendantka hufca względnie przydzielona do jej pomocy instruktorka podlega całkowicie Dyrekcji pod względem życia wewnętrznego szkoły, pod względem pracy wyszkoleniowej hufca władzom Org. PWK. Bierze też udział w posiedzeniach Rady Pedagogicznej, jeżeli tematem są sprawy, dotyczące organizacji, wzgl. prac hufca.

5) Do hufca mogą należeć uczenice z ukończonym 15 rokiem życia, które wykażą się świadectwem lekarza szkolnego, że stan ich zdrowia odpowiada warunkom określonym w „Instrukcji badań lekarskich, obowiązujących przy przyjmowaniu kandydatów do hufców“, wreszcie, które czynią zadość obowiązkom szkolnym i uzyskały wyraźne zezwolenie ze strony rodziców.

6) Organizacją Hufca zajmują się Dyrekcje szkół przy pomocy wyznaczonej przez władze Org. P. W. K. instruktorki. Hufiec może powstać, jeżeli zgłosi się conajmniej 13 uczestniczek, odpowiadających warunkom. Pierwszy rok hufca organizuje się z uczenic 5 i 6 kl. gimnazjum 1-szego kursu średniej szkoły zawodowej, seminarjum ochroniarskiego, seminarjum szkół powsz. i seminarjum naucz. szkół zawodowych. Drugi rok przypada na: 7 kl. gimn., 2-gi kurs wyższy, średnich szkół zawodowych. Szkoły publiczne zgłaszają zorganizowany hufiec do Wydziału Oświecenia Publicznego i do K-dy Rej. OOrg. PWK. Szkoły prywatne muszą przed przystąpieniem do organizacji hufca uzyskać zezwolenie W. O. P.

7) Zajęcia nie mogą bezwarunkowo przeszkadzać normalnemu biegowi obowiązkowej pracy szkolnej.

8) Szczegółowy plan wyszkolenia hufców wszystkich typów szkół jest podany w rozporz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1. WF. 3693/31. Na wykonanie programu przewidziano 2 g. tygodniowo, nadto w ciągu roku szkolnego kilkanaście godzin wolnych od nauki na doszkalanie członkiń II roku po porozumieniu się komendantki hufca z Dyrekcją Zakładu. Dwuletnie wyszkolenie og. wojsk. PWK. jest przygotowaniem do przyjęcia na kursy instruktorskie PWK. dla absolwentek szkół, na terenie szkoły do przyjęcia na kurs specjalny, który winien zakończyć całość przeszkolenia PWK. Niższe szkoły handlowe oraz licea handlowe przechodzą przeszkolenie og. wojsk. oraz specjalne w 2-ch latach prace pwk. Kursy specjalne mają na celu zdobycie wiedzy fachowej w dziale służb; sanitarnej, gospodarczej, łączności, oświatowej.

U w a g a: Na żądanie Dyrekcji Kdtka Hufca jest obowiązana udzielać wyjaśnień odnośnie programu oraz rozkładu zajęć.

9) Po pierwszym i drugim roku szkolnym, po przerobieniu poszczególnych działów wyszk. odbywają się repetycje, do których mogą być dopuszczone uczenice, o ile uczestniczyły przynajmniej w 2/3 wszystkich ćwiczeń i wykładów. Po drugim roku uczestniczki otrzymują zaświadczenia odbytego przeszkolenia ogólno-wojskowego z oceną conajmniej dostateczną, uprawniające do odbycia kursu fachowego na trzecim roku PWK. na terenie szkoły. Zaświadczenia opatrzone pieczęcią szkoły, podpisuje Dyrekcja i Komendantka Hufca.

10) Komendantka hufca składa sprawozdanie Dyrekcji zakładu, oraz Komendzie Rej. Org. P. W. K.

11) Udzielanie pomocy wojskowej jak: przydział broni, amunicji, materjałów technicznych, placów ćwiczeń itd., odbywa się w myśl instrukcji Min. Spraw Wojskowych, o stosunku władz wojskowych do organizacyj p. w.

12) Obozy i kursy wakacyjne organizuje Komenda Naczelna wzgl. Okr. P. W. K. w porozumieniu z Min. W. R. i O. P. przy pomocy Min. Spraw Wojskowych. Uczestniczki korzystają z uprawnień, określonych rozkazem Min. Spraw Wojskowych i podlegają obowiązującemu regulaminowi.

13) Kontrolę pracy hufców szkolnych żeńskich sprawują władze szkolne i Org. P. W. K. w odniesieniu do toku wyszkolenia, również władze wojskowe za poprzedniem porozumieniem z Dyrekcją szkoły. Kontrolę nad obozami sprawują powołani do tego przedstawiciele DOK. V. zramienia władz wojskowych, prawo wizytowania przysługuje nadto delegatom Min. W. R. i O. P. — Na terenie Województwa Śląskiego z ramienia DOK. V. kontroluje pracę hufców żeńskich P. Mjr. Kowalówka, insp. W. F. i P. W., oraz upoważnieni przez niego oficerowie, w powierzonym sobie zakresie. Komendanci Obwodowi i Pow. PW. są przełożonymi tylko w wyjątkowych wypadkach, jak: w razie żywiołowych klęsk, gdy potrzebną jest niezwłoczna pomoc, a oficerowie p. w. ją organizują, na uroczystościach, w których p. w. bierze udział, na ćwiczeniach, w których pwk. uczestniczy, zawsze jednak po uprzedniem porozumieniu z Dyrekcją szkoły.

14) Ponieważ działalność Org. PWK. styka się na terenie szkolnym z pracą ZH. uzgodniono między Naczelnemi Władzami obu organizacyj, że młodzież harcerska może należeć do hufców, nie tracąc przez to swej przynależności do ZHP. Ze względu na jednolitość pracy, ZHP. nie może organizować hufca PWK. poza szkołą, jeżeli na terenie szkoły hufiec taki istnieje.

15) Rozwiązanie hufca może nastąpić: a) na skutek zarządzenia Dyrekcji w razie braku niezbędnej ilości członkiń, o czem Dyrekcje zawiadamiają Wydział Ośw. Publicznego, b) przez władze II instancji na podstawie wniosku komendantki hufca lub organów kontrolnych pwk. w porozumieniu z Dyrekcją szkoły, c) na skutek zarządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Za Wojewodę:
(—) **Wł. Miednak,**
Kierownik Wydziału Oświecenia Publicznego
Okr. wizytator szkół.

64.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. O. P. I. 57/1. Katowice, dnia 25. IV. 1935 r.

Do

Dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych i seminarjów nauczycielskich w Województwie Śląskiem.

W sprawie współpracy szkół z organizacjami prowadzącemi P. W. w zakładach średnich.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Ośw. Publicznego, uznając wartość wychowawczą pracy hufców szkolnych, przysposabiających młodzież do spełniania obowiązków społecznych i obywatelskich, zwraca uwagę dyrekcyj na ten dział zajęć na terenie szkoły, a dla uzgodnienia i ujednostajnienia postępowania podaje wytyczne, ustalone na dwóch konferencjach dyrektorów szkół średnich poświęconych sprawom przysposobienia wojskowego młodzieży szkolnej.

1. Hufce P. W. zarówno męskie jak żeńskie, należy organizować na zasadzie powszechności, dążąc do wytworzenia takiego nastawienia młodzieży, aby podstawą spełnienia obowiązku było istotne zrozumienie i wiara w słuszność, a nie przymus, czy ślepe posłuszeństwo. Zwolnienie od zajęć w hufcu szkolnym wywoływać mogą względy natury zdrowotnej, lub też u dziewcząt wyraźny sprzeciw rodziców.

2. Program pracy P. W. winien być omówiony na posiedzeniu Rady Pedagogicznej na

początku roku szkolnego odbytem przy współudziale Komendanta powiatowego P. W., w myśl obowiązujących instrukcji i wytycznych Państwowego Urzędu P. W. i W. F., oraz tak uzgodniony z programem naukowym, aby wykonanie obydwóch programów było należycie koordynowane. Dla utrzymania potrzebnego kontaktu między Radą Pedagogiczną, a komendantem powiatowym P. W. i kierownikiem hufca należy sprawy dotyczące hufca omawiać w obecności komendanta powiatowego P. W. i kierownika hufca zapraszanego specjalnie na takie zebrania.

3. Dla łatwiejszego uzgodnienia kierunku wychowawczego należy wyznaczać na kierowników hufców męskich z pośród członków grona pedagogicznego, oficerów względnie podchorążych rezerwy, którzy potrafiliby pracę instruktora P. W. postawić na wysokim poziomie. Dla hufców żeńskich należy przeszkolić odpowiednie osoby z personelu nauczycielskiego na specjalnych kursach instruktorskich P. W., w wypadku zaś gdyby nie było to możliwe, opiekę nad hufcem powierzyć nauczycielce danego zakładu.

4. Dla uzyskania jaknajwyższego poziomu pracy i nastawienia ideowego należy zapewnić hufcom pomoc w organizacji pracy przez:

a) stworzenie odpowiedniej atmosfery, zarówno wśród młodzieży jak i wśród grona i kół rodzicielskich — zawiązanie patronatu, który rozwinąłby działalność propagandową i uzyskał pomoc materjalną dla hufca,

b) dostarczenie odpowiednich warunków dla pracy hufca: świetlicy sprzętu ćwiczebnego (map, kompasów), biblioteki i czasopism.

5. Trudności powstające przy wykonywaniu programu, których w terenie z odnośnymi czynnikami P. W. nie dałoby się uzgodnić, należy w drodze służbowej komunikować Wydziałowi Oświecenia Publicznego.

6. Ze spraw dotyczących hufców męskich ustalono:

a) Amunicję dla celów wyszkoleniowych dostarczają Władze Wojskowe, zaś do celów P. O. S. i O. S. Powiatowe Komitety P. W. i W. F.

b) Udział młodzieży należącej do hufców w obozie P. W. jest obowiązkowy. Plan obozu i termin winny być podane przez władze P. W. do wiadomości Dyrekcyj szkół na pewien dłuższy czas przed rozpoczęciem kursu.

c) Zarządzenia dotyczące koncentracji hufców będą wydawane przez Urząd Wojewódzki Śląski, Wydział Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Inspektoratem Wyszkolenia Przysposobienia Wojskowego D. O. K. V. wobec czego wszelkie bezpośrednie wystąpienia Komend Obwodowych i Powiatowych nie mogą być do Dyrekcyj szkół skierowywane.

Zajęcia hufców przypadające na dni świąteczne należy tak organizować, aby młodzież mogła uczestniczyć w nabożeństwach.

7. Ze spraw odnoszących się do hufców żeńskich ustalono: Sprawę należenia harcerek do hufca P. W. K. należy uzgodnić na terenie szkoły, w myśl istniejących wytycznych Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, wydanych w porozumieniu z Organizacją Przysposobienia Kobiet do Obrony Kraju i Naczelnictwem Harcerstwa Żeńskiego.

8. Instrukcje odnoszące się do organizacji pracy w hufcach żeńskich zawierają:

a) Okólnik Ministra Wyznań Relig. i Oświecenia Publicznego z dnia 11 maja 1928 r. (Dz. Urz. W. O. P. Nr. 6, poz. 120),

b) Okólnik Wydziału Oświecenia Publicznego z dnia 19. XII. 1932 r. Nr. O. P. VI. 926/4. dotyczący podstaw organizacji żeńskich hufców szkolnych.

9. Instrukcje szczegółowe, zawierające program pracy P. W. K. można uzyskać przez Komendę Rejonu Śląskiego P. W. K. za pośrednictwem instruktorki kierującej hufcem.

10. Powyższe wytyczne ustalono w porozumieniu z Dyrekcjami szkół, opiekunami hufców szkolnych i inspektoratem P. W. W celu uniknięcia na przyszłość wszelkich nieporozumień wynikających z dowolnej interpretacji zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Ministra Spraw Wojskowych z dnia 4 lutego 1931 r. Nr. I. W. F. 637/31.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. T. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

65.

Ministerstwo Spraw Wojskowych
Państwowy Urząd
Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego.

L. dz. 3538/PWK. Warszawa, dnia 6. VI. 1931 r.
Tel. 447—45.

Sprawności harcer. przysp.
kob. do Obr. Kraju.

ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO
GŁÓWNA KWATERA ŻEŃSKA
w miejscu.

Zatwierdzam programy sprawności harcerskich z działów przydatnych w przysposobieniu kobiet do obrony kraju, opracowane przez Gł. Kw. żeńsk. Z. H. P. i uzgodnione z programem p. w. k. PUWF. i P. W.

1) z działu obrony przeciwgazowej — sprawność obrony przeciwgazowej i sprawność ratowniczki przeciwgazowej,
2) z działu służby polowej — sprawność łączności, sprawność terenoznawczyni, sprawność obozowniczki,
3) z działu nauki o broni — sprawność strzelczyni,
4) z działu nauki służby — sprawność przysposobienia do obrony kraju i sprawność wartowniczki.

Programy tych sprawności uwzględniają całkowicie odnośne programy danych przedmiotów w przysposobieniu ogólno-wojskowem, wg. zarządzenia PUWF. i PW. L. 2188/PWK.

Dlatego zaświadczenia, otrzymywane przez harcerki o uzyskaniu powyższych sprawności należy respektować, jako równoznaczne z przerobieniem danych przedmiotów w jednostce pwk. Harcerki chcące mieć pełny stopień przysposobienia ogólno-wojskowego i zapisujące się w tym celu do jednostek pwk. (np. hufców szkolnych) Organizacji Przysposobienia Kobiet do Obrony Kraju — nie potrzebują przerabiać powtórnie przedmiotów, które mają przerobione jako sprawności.

Na polecenie PUWF. i P.W. układ programu szkolenia w hufcach szkolnych od r. szk. 1931/32 będzie obejmował w I roku szkolenia większość przedmiotów możliwych do przerobienia w harcerstwie żeńskiem metodą sprawności jak higiena i ratownictwo, obrona przeciwgazowa, terenoznawstwo, zaś w drugim roku — te działy z przysp. og.-wojsk., które teoretycznie tylko, lub wcale nie mogą być objęte sprawnościami jak nauka służby łączność, nauka o broni. W ten sposób okres doszkolenia harcerek w hufcach szkolnych będzie mógł być bez uszczerbku dla poziomu wyszkolenia — możliwie krótki.

Dyrektor
Państwowego Urzędu Wychow. Fizyczn.
i Przysp. Wojsk.
(—) **Kiliński** — Płk. Dypl.

Ministerstwo Spraw Wojskowych
Państwowy Urząd
Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego.

L. dz. 3538/PWK. Warszawa, dnia 6. VI. 1931 r.
Tel. 447-45. (według rozdzielnika)

Sprawności harc. przysp.
kob. do obrony kraju.

Przesyłam do wiadomości zatwierdzone przezemnie programy sprawności harcerek, oraz przesłane do wiadomości PUWF. i PW. wytyczne Org. P. K. do Obr. Kraju z Harc. żeńsk.

Obydwa te akty mają stanowić nadal podstawę do ścisłego uzgadniania współpracy tych stowarzyszeń.

2 zał.

Dyrektor
Państwowego Urzędu Wychow. Fizyczn.
i Przysp. Wojsk.
(—) **Kiliński** — Płk. Dypl.

Otrzymują:
D-ca OK. I-X. Okr. Urz. WF. i PW.
Min. WR. i OP. Wydz. Hig. Szk.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

Dnia 4 września 1931 roku
Nr. I-WF-4485/31.

Sprawności harcerskie przysp.
kobiet do obrony kraju.

przesyłam do wiadomości.

Naczelnik Wydziału:
(—) **J. Błoński**

Otrzymują:
Kuratorja Okręgów Szkolnych.
Urząd Wojew. Śląski — Wydz. Ośw. Publ.
Liceum Krzemienieckie.

Wytyczne Współpracy O. P. K. d. O. K. z Harcerstwem żeńskiem.

1. a) Młodzież harcerska może wstępować do Hufców Szkolnych, prowadzonych przez Organizację Przysposobienia Kobiet do Obrony Kraju, co w żadnym wypadku nie pociąga wystąpienia, ani nawet urlopowania z drużyny (w wypadkach sporadycznych harcerki mogą mieć zmniejszoną ilość pracy lub być zwolnione ze zbiorek w drużynie).

b) Dziewczęta z hufców szkolnych (członkinie kandydatki z O. P. K. zostając harcerkami nie tracą przynależności do Organizacji Przysposobienia Kobiet do Obrony Kraju i odwrotnie, harcerki zostając pewiaczkami, nie tracą przynależności do Z. H. P.

c) Harcerki, posiadające uzgodnione z O. P. K. sprawności, objęte programem przysposobienia ogólno-wojskowego, uzyskane w Z. H. P. przed wstąpieniem do Hufca, są zwalniane z tych przedmiotów w Hufcach Szkolnych. Również członkiniom zespołów p. w. k. — harcerkom są przyznawane poszczególne sprawności z działów p. og.-wojskowego na podstawie oceny, uzyskanej z danego działu w Hufcu Szkolnym lub Oddziale Pozaszkolnym O. P. K.

d) Władze Organizacji Przysposobienia Kobiet do Obrony Kraju prowadzą ewidencje harcerek-członkiń Hufca. Podają do wiadomości władz harcerskich wyniki ich wyszkolenia.

e) Komendantka Hufca Szkolnego i drużynowa harcerek, należących do Hufca, winny utrzymywać kontakt i porozumienie.

2. a) Harcerki nie należące do O. P. K., które ukończyły kurs instruktorski Organizacji Przysposobienia Kobiet do Obrony Kraju, obowiązane są przez dwa lata prowadzić przysposobienie wojskowe (w wymiarze określonym w deklaracji). Przydział zależy od każdorazowego porozumienia Z. H. P. i O. P. K.

b) Harcerki-instruktorki O. P. K. posiadają wszystkie prawa i obowiązki wynikające z należenia do Związku Harcerstwa Polskiego i Organizacji Przysposobienia Kobiet do Obrony Kraju.

3. Mundury i oznaki. Harcerki na kursach Organizacji Przysposobienia Kobiet do Obrony Kraju i w Hufcach Szkolnych noszą ogólnie obowiązujący mundur Przysposobienia Wojskowego z odznakami O. P. K., na którym powinny nosić krzyż harcerski nad lewą kieszenią.

Harcerki-instruktorki O. P. K. i członkinie Hufców Szkolnych powinny nosić na lewej kieszeni munduru harcerskiego oznakę O. P. K. (orzełek z napisem P. W. K.).

4. Wystąpienia nazewnątrz. Harcerki, należące do Hufców Szkolnych występują nazewnątrz z Hufcem podczas święta W. F. i P. W. oraz podczas uroczystości, nakazanych przez wojsko.

W sprawie wszystkich uroczystości z wystąpieniami nazewnątrz, poza powyższemi, powinno uprzednio nastąpić porozumienie odpowiednich władz obydwuch stowarzyszeń w celu uniknięcia kolizji co do czasu tych wystąpień.

U w a g a: Wszelkie odchylenia od powyższego w wypadkach sporadycznych mogą nastąpić na skutek porozumienia się odpowiednich władz Organizacji Przysposobienia Kobiet do Obrony Kraju i Związku Harcerstwa Polskiego.

Przyjęte przez Zarząd Naczelny Organizacji Przysp. Kobiet i główną kwaterę żeńską Z. H. P.

SPRAWNOŚCI HARCERSKIE.

Sprawność Obrony Przeciwgazowej.

Sprawność obrony przeciwgazowej może otrzymać harcerka, która:

1. Posiada ogólne wiadomości teoretyczne o istocie, formie, rodzajach, właściwościach i zastosowaniu gazów bojowych (wiadomości o napadzie gazowym.

2. Wie, jak się zachować w czasie i po ataku gazowym, zna środki i rodzaje obrony, umie wybrać, nakładać, dopasować i nosić maskę, ćwiczyła w komorze gazowej oraz brała udział w masce w ćwiczeniach polowych harcerskich w ciągu minimum 30 minut. Umie uszczelniać pomieszczenia i obsługiwać schron przeciwgazowy.

3. Wie, jaki jest wpływ wiatrów, słońca, opadów, pory dnia, terenu na skuteczność gazów bojowych, umie przeprowadzać pomiary wiatrów, i sporządzić meldunek meteorologiczny.

4. Zna działanie poszczególnych grup gazów (drażniących, trujących, duszących i parząco-żrących) na organizm ludzki oraz potrafi udzielić pierwszej pomocy przez ewakuację osób zagazowanych z terenu zagazowanego.

U w a g i: Sprawność o. p/gaz. winna dać całkowite wyrobienie osobiste w zakresie obrony oraz umiejętność pełnienia funkcji pomocniczych przy akcji obrony zbiorowej w schronach przeciwgazowych i przy stacjach obserwacyjno-

alarmowych należy więc w pierwszym rzędzie zwrócić uwagę na ćwiczenia praktyczne.

Sprawność o. p/gaz. może być przerobiona w ciągu 10 godzin.

Lektura pomocnicza. „Naucz się bronić przed gazami bojowemi“ wyd. L. O. P. P. — „Krótki zarys gazów i dymów bojowych“ mjr. Kalusiński. „Wskazówki meteorologiczne“ prof. Hłasek-Hłasko.

Próbę sprawności o. p/gaz. mogą przeprowadzać harcerki-instruktorki o. p/gaz. minimum II stopnia lub fachowi instruktorzy L. O. P. P.

Sprawność Ratowniczki Przeciwgazowej.

Sprawność ratowniczki przeciwgazowej może otrzymać harcerka, która:

1. Posiada sprawność ratowniczki,

2. Posiada sprawność obrony przeciwgazowej oraz umie posługiwać się aparatem tlenowym i ubraniem przeciwiperytowym (umie poradzić sobie w braku ubrania lub jego części).

3. Zna i umie stosować środki niszczące, gazy parzące i nieparzące na ciele, ubraniu i sprzętach.

4. Odróżnia charakterystyczne objawy zatrucia, zaduszenia i podrażnienia gazami i dymami bojowemi i umie w każdym z tych wypadków udzielić najpierwszej pomocy.

5. Wie, jak się obchodzić z człowiekiem zaiperytowanym i gdzie go skierować.

6. Umie choremu zakładać maskę p/gaz. i ewakuować go z terenu zagazowanego; wie, kiedy i jak stosować sztuczne oddychanie; wie, jak się zachować wobec powikłań (zapewnienie spokoju i niestosowanie żadnych zabiegów leczniczych).

Uwagi: Sprawność r. p/gaz. może otrzymać harcerka minimum 15-letnia, przyczem należy zwrócić uwagę na odpowiedzialność, opanowanie i szybką orjentację kandydatki.

Wiadomości praktyczne winny być zdobywane zapomocą dużej ilości ćwiczeń.

Sprawność poza pktem 1 i 2 — może być przerobiona w ciągu 10-ciu godz.

Lektura pomocnicza: „Pierwsza pomoc przy zatruciach gazami i dymami bojowemi“ — Dr. Dekański.

Próbę sprawności r. p/gaz. mogą przeprowadzać lekarze, instruktorki o. p/gaz. minimum II stopnia i siostry Cz. Krzyża.

Sprawność łączności.

Sprawność łączności może otrzymać harcerka, która:

1. Rozumie znaczenie środków łączności w życiu społeczeństwa i wojska.

2. Orjentuje się ogólnie w środkach łączności (żywych i martwych, optycznych, akustycznych, elektrycznych i specjalnych).

3. Zna ogólnie zasadę budowy i działania telefonu, umie obchodzić się z nim oraz nadawać i odbierać telefonogramy.

4. Umie sama posługiwać się jednym ze środków łączności takich, jak koń, rower, samochód, motocykl, łódka i t. p.

5. Pełniła służbę łącznika w grach polowych.

6. Umie zorganizować sieć alarmową dla drużyny lub hufca.

7. Z danej treści ułoży krótką i jasną depeszę. Umie wysyłać i odbierać depeszę alfabetem Morse'a zapomocą 1 lub 2 chorągiewek wzgl. tarcz z szybkością minimum 16 liter na minutę lub alfabetem semaforycznym z szybkością minimum 25 liter na minutę.

8. Umie podawać i odczytywać sygnały głosowe (trąbką, gwizdkiem i t. p.), świetlne, dymne (latarką, ogniskiem i t. p.) i alfabetem Morse'a.

9. Ustawi stację nadawczą i odbiorczą oraz łańcuch sygnalizacyjny z uwzględnieniem bezpieczeństwa, tła, odległości itp.

10. Posiada ogólną znajomość sygnałów używanych na drogach lądowych i wodnych. Umie posługiwać się znakami indyjskiemi, szyfrem kilku rodzajów i pismem obrazkowem.

Uwagi: Sprawność łączności należy przeprowadzać zapomocą gier i ćwiczeń. Lektura pomocnicza: „Sygnalizacja“ — Walerjan Jeremi Śliwiński.

Sprawność Terenoznawczyni.

1. Wykaże się dokładną znajomością kompasu zwykłego i Bezerda oraz wykaże wady i zalety danego kompasu.

2. Umie posługiwać się 3 rodzajami map topograficznych wojskowych. Zna znaki konwencjonalne, umie wyznaczyć odległość za pomocą podziałki linjowej i liczbowej, obliczać czas trwania drogi, określać nierówności terenu z warstwic, kresek, punktów stałych, oznaczać

z mapy kąt nachylenia wzgórza z kątem błędu do 10 stopni, określać z mapy widzialność punktów, orjentować mapę wszelkiemi sposobami.

3. Powiększy dany wycinek mapy w żądanym stosunku.

4. Wykona szkic wywiadowczy wzdłuż drogi 3 km.

5. Naszkicuje z pamięci drogę przebytą na przestrzeni 3 km.

6. Zrobi szkic topograficzny terenu o powierzchni 1 km.

7. Zdejmie szkic perspektywiczny, lub wykona szkic pobieżny z miejsca w promieniu około 1 km. w związku z raportem.

8. Oceni odległość na oko.

9. Zmierzy wysokość przedmiotów (wieże, drzewo, odległość do niedostępnych przedmiotów, odległość między niedostępnemi przedmiotami o znanem oddaleniu od obserwatora.

Sprawność Obozowniczki.

1. Spędziła tydzień w obozie lub uczestniczyła w 3 dwudniowych wycieczkach z obozowaniem w namiotach.

2. Wybierze dogodne miejsce na obóz, wie, jakim warunkom powinno odpowiadać.

3. Sprawnie zbuduje szałas i rozepnie namiot dowolnego systemu. Umie obchodzić się z linami w czasie wilgoci.

4. Zbuduje wygodny i trwały materac i łóżko polowe.

5. Zrobi 3 dowolne przedmioty obozowe.

6. Wybierze w lesie materjał odpowiedni na szkielet szałasu i przygotuje go do budowy; obciosze paliki do namiotów.

7. Zbuduje kuchnię polową w zależności od terenu i ugotuje na niej dla zastępu obiad z 2-ch dań; wybuduje spiżarnię obozową.

8. Sprawnie rozpali ognisko (nawet w czasie deszczu) podtrzyma go przez cały okres czasu, następnie szybko zagasi i zatrze ślady ogniska.

9. Umie dostarczyć w obozie czystej, zdrowej wody (budowanie filtrów nieobowiązkowe).

10. Umie utrzymać wzorową czystość w obozie, zna higjenę życia w obozie.

11. Umie pełnić straż w obozie.

12. Posiada wyekwipowanie polowe (osobiste — pożądane własnej roboty).

Sprawność Strzelczyni.

Sprawność strzelczyni może otrzymać harcerka, która:

1. Rozumie rolę strzelectwa dla: a) celów samoobrony, b) sportu, c) przydatności w służbie pomocniczej dla wojska.

2. Posiada ogólne wiadomości o rodzajach broni.

3. Zna budowę i rozumie współdziałanie części broni krótkiej — system dowolny, umie ją rozbierać, czyścić i konserwować.

4. Zna budowę karabinu (system używany w wojsku polskiem) oraz karabinku cal. 22, rozumie współdziałanie części, umie tę broń konserwować, a w razie potrzeby uczynić niezdatną do użytku.

5. Zna budowę naboju (zawartość spłonki i łuski — ich działanie). Posiada ogólne wiadomości z nauki o strzale. Rozumie zasadę celowania.

6. Umie zachować środki ostrożności mając do czynienia z bronią i materjałami wybuchowemi. Zna przepisy obowiązujące na strzelnicy. Umie obliczać wyniki strzelań.

7. Ćwiczy się w postawach strzeleckich (klęczącej, leżącej i stojącej). Brała udział w minimum czterech strzelaniach z broni małokalibrowej.

U w a g i: Sprawność strzelczyni może otrzymać harcerka od lat 16-tu, wykazująca poczucie odpowiedzialności, szybkie opanowanie i orjentację. Sprawność strzelczyni można przerobić w ciągu 20 godzin, przyczem należy się starać o uprawianie stałego treningu strzeleckiego z broni krótkiej i małokalibrowej. Pomoc instruktorską i materjałową do nauki strzelectwa można otrzymać jak dla jednostek PWK. w Komendach obwodowych p. w.

Lektura pomocnicza: „Elementarna szkoła strzelca“ — ppłk. Lewicki i kpt. Zieliński. „Przysposobienie wojskowe“ — wyd. zbiorowe.

Próbę sprawności ze strzelectwa mogą przeprowadzić instruktorki strzelectwa, instruktorki p. w. k. harcerki i członkinie O. P. K. do O. K. oraz instruktorzy wojskowi.

Sprawność Przysposobienia do Obrony Kraju.

Sprawność przysposobienia do obrony Kraju może otrzymać harcerka, która:

1. Posiada stopień samarytanki.

2. Posiada sprawność: a) obrony przeciwgazowej, b) ratowniczki przeciwgazowej, c) strzelczyni, d) łączności, e) wartowniczki.

3. Posiada wiadomości o położeniu państwa Polskiego pod względem bezpieczeństwa granic, składu ludności, podziału i władz administracyjnych.

4. Rozumie konieczność gotowości obywateli do obrony państwa (na przykładach z walk o niepodległość), oraz znaczeniu p. w., jego cele i zadania.

5. Wie, jaki był udział kobiet w walkach o niepodległość, zna cel i zadania p. w. k.

6. Wie, jaki powinien być żołnierz-obywatel, jakie ma prawa i obowiązki.

7. Wie, na czem polega hierarchja wojskowa, odróżnia stopnie wojskowe i ich odznaki. Wie, jak powinien zachować się żołnierz względem swoich przełożonych i starszych. Wie, na czem polega i kiedy się stosuje drogę służbową pośrednią i bezpośrednią, wie, jaki jest system dyscyplinarny w wojsku.

8. Wie, na czem polega służba inspekcyjna w oddziale, jaki porządek obowiązuje na terenie koszar i oddziale. Wie, jaki jest tok służby w oddziale.

9. Wie, jakie są systemy uzupełnienia wojska wogóle i jaki jest system w Polsce (obowiązek powszechnej służby wojskowej), służba czynna w rezerwie, pospolite ruszenie). Służba pomocnicza. Zebrania kontrolne P. K. U. Komisje poborowe i rozpoznawcze. Kategorje, odroczenia i zwolnienia. Służba ochotnicza.

10. Zna ogólnie organizację armji (5 broni głównych, służby uzupełniające i zaopatrujące, duszpasterstwa i sprawiedliwości). Odróżnia odznaki broni i służbowe. Wie ogólnie, jakie są władze wojskowe (Prezydent Rzeczypospolitej, M. S. Wojsk. Minister, dwuch Wiceministrów, 10 Departamentów, Sztab Główny i 4 jego oddziały, Generalny Inspektor Sił Zbrojnych). Orjentuje się co to jest O. K. i Garnizon. Wie ogólnie, jak jest zorganizowany pułk piechoty.

11. Wie, jaka jest wojskowa i społeczna organizacja przysposobienia wojskowego (Państwowy Urząd WF. i PW., Komendanci Obwodowi, Powiatowi p. w.) — (Komitety Wojewódzkie, Powiatowe i Miejskie).

12. Wie, na czem polega przejście ze stopy pokojowej w stan wojenny i jakie czynności są z tem związane (mobilizacja personalna, koni, przemysłu wojennego, wozów). Koncentracja. Rozumie ważność tajemnicy wojskowej.

Uwagi: Sprawność przysposobienia do obrony kraju może być przyznana dopiero po zdobyciu wszystkich sprawności zawartych w pkcie 2, lub na podstawie odpowiedniego zaświadczenia otrzymanego w hufcu szkolnym względnie pozaszkolnym O. P. K. do O. K.: jednak program tej sprawności może być przerabiany niezależnie od innych.

Lektura pomocnicza: „Polska Współczesna“ prof. Kutrzeba. „Wierna służba“ i „Służba Ojczyźnie“ — wyd. zbior. pod redakcją P. Marszałkowej Piłsudskiej. Regulamin służby wewnętrznej cz. I i II, IV, VI, IX, oraz najnowsze kalendarze wojskowe. Program tej sprawności, poza p. 1 i 2, może być przerobiony w ciągu 15 godzin, przyczem wiadomości należy podawać w formie gawęd, odpowiedniej lektury i gier.

Próbę sprawności mogą przeprowadzać instruktorki p. w. k. — harcerki i członkinie O. P. K. do O. K.

Sprawność Wartowniczki.

Sprawność wartowniczki może otrzymać harcerka, która:

1. Rozumie cel i ważność służby wartowniczej.

2. Pełniła na obozie służbę wartowniczą dzienną i nocną. Umie obchodzić się z bronią i wie kiedy wartownik ma prawa zrobić z niej użytek. (Jeśli wartowniczka nie posiada sprawności strzelczyni — powinna umieć obchodzić się z bronią małokalibrową).

3. Umie zorganizować służbę wartowniczą dla obozu uwzględniając warunki bezpieczeństwa i potrzeb. Pełniła służbę rozprowadzającej. Poucza wartowniczki o ich obowiązkach i o zachowaniu się na posterunku w stosunku do przełożonych, obcych i w razie niebezpieczeństwa; poucza kiedy i jak używa się hasła i odzewu.

4. Wie, w jakich punktach w miejscu jej zamieszkania są wystawione warty, ochronne policyjne i wojskowe i dlaczego.

5. Wie, kiedy i dlaczego wystawia się warty honorowe i poucza wartowniczki o zachowaniu się w czasie warty honorowej.

Uwagi: Sprawność wartowniczki może otrzymać harcerka od lat 15-tu. Lektura pomocnicza: „Regulamin służby wewnętrznej“ — cz. VII. Próbę sprawności wartowniczki mogą prze-

prowadzać instruktorki p. w. k. — harcerki i członkowie O. P. K. d. O. K.

Wszystkim Dyrekcjom szkół średnich, ogólnokształcących, zawodowych i seminarjów nauczycielskich

w Województwie Śląskiem

przesyła się jako uzupełnienie do zarządzenia Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. I. O. P. 57/1 z dnia 25. IV. br. **do wiadomości i ścisłego przestrzegania.**

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

66.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. O.P. III-148/16. Katowice, dnia 10 maja 1935.

ORGANIZACJA SZKÓŁ.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Ośw. Publicznego udzielił prawa publiczności na rok szkolny 1934/35 następującym szkołom:

a) prywatnej szkole powszechnej z polskim językiem nauczania Ub. SS. Szkolnych de Notre Dame,

b) prywatnej żeńskiej szkole powszechnej z niemieckim językiem nauczania Ub. SS. Szkolnych de Notre Dame,

c) prywatnej żydowskiej szkole powszechnej z językiem wykładowym polskim w Bielsku,

d) prywatnej żeńskiej szkole powszechnej SS. de Notre Dame w Bielsku,

e) prywatnej szkole powszechnej Ub. SS. de Notre Dame w Strumieniu.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. T. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

67.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. O.P. I. 42/9. Katowice, dnia 7 maja 1935 r.

KOMUNIKAT

o organizowaniu pogadanek o pracy naukowej Marji Curie Skłodowskiej.

Dla uczczenia wiekopomnych zasług na polu naukowem Marji Skłodowskiej-Curie (społeczeństwo i instytucje naukowe oddają w b. r. hołd jej twórczości.

Uroczystości z tem związane mają na celu przypomnieć społeczeństwu tę znakomitą uczoną i przyczynić się do spopularyzowania jej odkryć.

Ze względu na potrzebę zaznajomienia młodzieży szkolnej z postacią Wielkiej Uczonej i znaczeniem Jej prac Urząd Wojewódzki, Wydział Oświecenia Publicznego, zaleca urządzenie w wyższych oddziałach szkół powszechnych oraz w szkołach średnich odpowiednich pogadanek na lekcjach fizyki, chemji lub biologji.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. T. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

68.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

KOMUNIKAT

z dnia 29. kwietnia 1935 r. (I. WF-1500/35).
w sprawie wakacyjnych kursów wychowania fizycznego dla nauczycielstwa szkół powszechnych.

I. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Państwowym Urzędem Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego organizuje w okresie feryj letnich bieżącego roku następujące wakacyjne Kursy wychowania fizycznego dla nauczycielstwa szkół powszechnych:

1) **w Okręgu Szkolnym Brzeskim — w Pińsku w czasie od 24 czerwca do 17 lipca.**
   Kierownik kursu: okręgowy instruktor w. f. p. Władysław Byszek. Pomieszczenie, wykłady i ćwiczenia w budynku Państw. Gimnazjum w Pińsku. Tereny wodne, pływanie, wiosłowanie, wycieczki łodziami i parostatkami.

2) **w Okręgu Szkolnym Krakowskim — w Andrychowie (lub Kętach) w czasie od 8 do 27 lipca.**
   Kierownik kursu: okręgowy instruktor w. f. p. Józef Magryta. Pomieszczenie, wykłady i ćwiczenia w budynku 7-kl. publ. szk. powsz. w Andrychowie. Nauka pływania w pływalni miejskiej. Wycieczki w góry.
   (W razie niewykończenia budowy sali gimnastycznej w Andrychowie, kurs odbędzie

się w Kętach w budynku państw. seminarjum naucz.).

3) **W Okręgu Szkolnym Lubelskim — w Puławach w czasie od 5 do 28 lipca.**

Kierownik kursu: okręgowy instruktor w. f. p. Józef Maź. Pomieszczenie, wykłady i ćwiczenia w gimnazjum państwowem. Pływanie i wiosłowanie na Wiśle. Wycieczki do Bochotnicy, Kazimierza i Janowca, ewent. na zlot harcerstwa w Spale.

W czasie od 21 czerwca do 4 lipca odbędzie się w Puławach ponadto osobny kurs dla nauczycieli-instruktorów powiat. w. f. Okręgu Szkolnego Lubelskiego (niedostępny dla nauczycieli innych Okręgów Szkolnych).

4) **W Okręgu Szkolnym Lwowskim — w Kutach w czasie od 24 czerwca do 16 lipca.**

(dojazd do Kut autobusem z Kołomyi lub Zabłotowa, koszt przejazdu 4—5 zł.).

Kierownik kursu: okręgowy instruktor w. f. p. Szczęsny Połomski. Pomieszczenie i wykłady w budynku 7-kl. publ. szkoły pow. żeńskiej. Ćwiczenia na boisku i w sali gimnastycznej „Sokoła". Wycieczki w Czarnohorę.

5) **W Okręgu Szkolnym Łuckim — w Łucku w czasie od 18 czerwca do 10 lipca.**

Kierownik kursu: okręgowy instruktor w. f. p. Jeremi Śliwiński. Pomieszczenie, wykłady i ćwiczenia w Państwowem Gimnazjum im. T. Kościuszki. Wspólna kuchnia na miejscu. Nauka pływania na Styrze.

6) **W Okręgu Szkolnym Poznańskim — w Wolsztynie w czasie od 18 czerwca do 7 lipca.**

Kierownik kursu: okręgowy instruktor w. f. p. Władysław Czarniecki. Pomieszczenie, wykłady i ćwiczenia w Państwowem Gimnazjum męskiem. Kuchnia wspólna na miejscu. Nauka pływania i wiosłowania na jeziorze.

7) **W Okręgu Szkolnym Warszawskim — w Wymyślinie** (na linji kolejki Nasielsk - Sierpc — stacja kolejowa Wioska lub Skępe), **w czasie od 24 czerwca do 13 lipca** (dla 50 uczestnik.). **w czasie od 21 lipca do 10 sierpnia** (dla 80 uczestników).

Kierownik kursu: okręgowy instruktor w. f. p. Marjan Krawczyk. Kursy odbędą się w budynku państwowego seminarjum nauczycielskiego. Internat i kuchnia wspólna na miejscu. Nauka pływania i wiosłowania na jeziorze.

8) **W Okręgu Szkolnym Wileńskim — w Trokach w czasie od 3 do 28 lipca.**

(dojazd ze stacji kolej. Landwarów lub z Wilna autobusem).

Kierownik kursu: okręgowy instruktor w. f. p. Romuald Czyżewski. Kurs w Państwowem Seminarjum Naucz. Internat i kuchnia wspólna na miejscu. Nauka pływania w basenie pływackim na jeziorze.

9) **W Województwie Śląskiem — w Wiśle w czasie od 24 czerwca do 15 lipca.**

Kierownik kursu: okręgowy instruktor w. f. p. Stefan Kisieliński. Pomieszczenie i utrzymanie w budynku 7-kl. publ. szkoły powszechnej Nr. 1. Wykłady i ćwiczenia w szkole i na boisku szkolnem — nauka pływania na pływalni miejscowej. Wycieczki w góry.

II. Program kursów:

Ćwiczenia cielesne w szkole powszechnej:

a) Zabawy i gry ruchowe dla dziatwy w wieku od 7—14 lat. Znaczenie wychowawcze zabaw i gier, wskazówki metodyczne, zasób zabaw i gier dla dziatwy i młodzieży szkół powszechnych.

b) Ćwiczenia gimnastyczne: wskazówki metodyczne i charakterystyka zasobu materjału ćwiczebnego, objętego programem szkoły powszechnej, poparta przykładami,

c) Ćwiczenia sportowe, rozrywkowe: gry i zabawy w wodzie, pływanie, wycieczki, harcerstwo.

Ćwiczenia na kursach prowadzone będą w dwu grupach: męskiej i żeńskiej.

III. Warunki pomieszczenia i utrzymania na kursach:

Uczestnicy Kursów znajdą pomieszczenie i utrzymanie w internatach szkolnych. Przywieźć ze sobą należy: koc i bieliznę pościelową, strój ćwiczebny i kąpielowy. Pożądane wyekwipowanie wycieczkowe.

Wpisowe na kurs wynosi 15 zł. Koszty utrzymania należy obliczać w granicach 45—55 zł. (2 zł 50 gr do 3 zł dziennie).

Koszty przejazdu koleją do miejsca kursów i z powrotem pokrywają uczestnicy kursów z własnych funduszów, przyczem korzystać będą z zaświadczeń na przejazd ulgowy.

Zaświadczenia na przejazd ulgowy wydane zostaną przyjętym na kursy przez właściwe Ko-

mendy Przysposobienia Wojskowego na podstawie kart przyjęć.

IV. Zgłoszenia i zapisy.

Nauczyciele(ki) szkół powszechnych mogą się zgłaszać na kursy we właściwym lub innym Okręgu Szkolnym. Zgłoszenia przesyłać należy za pośrednictwem Inspektoratów Szkolnych na ręce kierowników kursów. W zgłoszeniu należy podać, czy kandydat (tka) zgłasza się po raz pierwszy na kurs wychowania fizycznego, czy też uczestniczył już w kursach w latach ubiegłych, gdzie i kiedy.

Przy zapisywaniu się na kursy wpisowego wpłacać nie należy, natomiast w dniu przybycia na kurs należy wpłacić na ręce kierownika administracyjnego kursu wpisowe oraz należność za utrzymanie.

Zgłoszenie się na kurs **obowiązuje bezwarunkowo do przybycia;** w razie choroby lub innej ważnej przyczyny należy zawiadomić kierownictwo kursu o niemożności przybycia, możliwie przed 15 czerwca.

Termin zapisów upływa z dniem 2 czerwca 1935 r. Późniejsze zgłoszenia uwzględniane nie będą.

Dyrektor Departamentu:
(—) **Karol Makuch.**

69.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.
Dnia 27. IV. 1935 roku.
Nr. I. WF.-1544/35.

Harcerskie kursy nauczycielskie w okresie letnim.

Ministerstwo podaje do wiadomości, że celem zaznajomienia nauczycielstwa z ideowemi i metodycznemi zasadami harcerstwa, prowadzeniem drużyn i gromad zuchowych w szkole, oraz z obozowaniem, prowadzeniem wycieczek i ćwiczeń polowych odbędą się w okresie letnim następujące kursy:

I. A . Kursy dla nauczycieli (mężczyzn), opiekujących się, lub pragnących się zaopiekować pracą drużyny harcerskiej, względnie gromady zuchowej, złożonej z chłopców:

1) **Kurs w Dolinie Chochołowskiej** (st. kol. Zakopane), organizuje Kuratorjum Okręgu Szkolnego Krakowskiego w czasie od 17. czerwca do 1. lipca. Kurs odbędzie się w obozie pod namiotami.

Wpisowe na kurs 10 zł, opłata za pobyt wraz z pełnem utrzymaniem w granicach 30—40 zł (2 zł 50 do 3 zł dziennie).

Zgłoszenia przesyłać należy drogą służbową do K. O. S. Krakowskiego.

Wpisowe wpłacać należy równocześnie ze zgłoszeniem się przekazem pocztowym na adres: Dr. Władysław Szczygieł, okręgowy instruktor harcerstwa w K. O. S. Krakowskiego w Krakowie, ul. Wielopole.

2) **Kurs w Tupadłach** w powiecie morskim (st. kol. Wielka Wieś Hallerowo), od 21 czerwca do 7 lipca, organizowany przez Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego. Wpisowe na kurs 10 zł. Opłata za pobyt wraz z utrzymaniem w granicach 45 do 55 zł. Kurs odbędzie się w obozie pod namiotami.

Zgłoszenia przesyłać należy drogą służbową do Kuratorjum O. S. Lwowskiego.

Wpisowe wpłacać należy przekazem pocztowym, równocześnie ze zgłoszeniem się na kurs pod adresem: Wilhelm Słaby, okręgowy instruktor harcerstwa w Kuratorjum O. S. Lwowskiego we Lwowie, ul. Karmelicka 4.

3) **Kurs w Brennej** w powiecie cieszyńskim (st. kol. Skoczów), organizowany przez K. O. S. Lubelskiego w czasie od 24 czerwca do 6 lipca.

Kurs ten przeznaczony jest wyłącznie dla pragnących zapoznać się z prowadzeniem gromad zuchowych; odbędzie się w obozie pod namiotami.

Wpisowe za kurs wynosi 10 zł. Opłata za pobyt wraz z utrzymaniem 25 zł.

Wpisowe przesyłać należy przekazem pocztowym równocześnie ze zgłoszeniem się na kurs pod adresem: Tadeusz Borowiecki, okręgowy instruktor harcerstwa w Kuratorjum O. S. Lubelskiego w Lublinie, ul. 3-go Maja 6.

Zgłoszenia przesyłać należy drogą służbową do K. O. S. Lubelskiego.

4) **Kurs w Szwajcarji Kaszubskiej** w powiecie kościerskim, organizowany przez K. O. S. Poznańskiego w czasie od 18 czerwca do 7 lipca.

Wpisowe na kurs wynosi 10 zł, opłata za pobyt wraz z utrzymaniem 55 zł. Wpisowe przesyłać należy równocześnie ze zgłoszeniem się na kurs przekazem pocztowym pod adresem

Mgr. Konstanty Zajda, podinspektor szkolny obwodu Poznańskiego w Poznaniu.

Zgłoszenia przesyłać należy drogą służbową do K. O. S. Poznańskiego w Poznaniu.

Kurs odbędzie się w obozie pod namiotami.

5) **Kurs w Chłapowie** w powiecie morskim, organizowany przez Kuratorjum O. S. Warszawskiego w czasie od 3 do 17 sierpnia.

Wpisowe na kurs wynosi 10 zł. Opłata za pobyt wraz z utrzymaniem 45 zł. Wpisowe wpłacać należy równocześnie ze zgłoszeniem się na kurs przekazem pocztowym pod adresem: Włodzimierz Skłodowski, okręgowy instruktor harcerstwa w K. O. S. Warszawskiego w Warszawie, ul. Bagatela 12.

Zgłoszenia przesyłać należy drogą służbową do K. O. S. Warszawskiego.

Kurs odbędzie się w obozie pod namiotami.

6) **Kurs w Sulejowie** st. kol. Piotrków, organizowany przez Wydział Oświecenia Publicznego w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim w czasie od 27 czerwca do 12 lipca.

Wpisowe na kurs wynosi 10 zł.

Opłata za pobyt wraz z pełnem utrzymaniem w granicach 30 do 35 zł. Wpisowe wpłacać należy równocześnie ze zgłoszeniem przekazem pocztowym pod adresem: Józef Kret, okręgowy instruktor harcerstwa w Wydziale Oświecenia Publicznego w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim w Katowicach.

Zgłoszenia przesyłać należy drogą służbową do Wydziału Oświecenia Publicznego w Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach.

Kurs odbędzie się w obozie pod namiotami.

7) Kurs organizowany przez Kuratorjum **O. S. Wileńskiego** w dwu częściach:

a) od 2 do 14 lipca w Augustowie, lub nad jeziorem Narocz (st. kol. Kobylnik) pod dachem,

b) od 14 do 23 lipca na terenie jubileuszowego zlotu harcerstwa polskiego w Spale (pod namiotami).

Wpisowe wynosi 10 zł. Opłata za pobyt wraz z pełnem utrzymaniem w granicach 50 do 60 zł.

Wpisowe wpłacać należy przekazem pocztowym równocześnie ze zgłoszeniem się na kurs pod adresem: Bolesław Łucznik, okręgowy instruktor harcerstwa w K. O. S. Wileńskiego w Wilnie, ul. Wolana 10.

Zgłoszenia przesyłać należy drogą służbową do K. O. S. Wileńskiego.

8) **Kurs organizowany przez K. O. S. Brzeskiego** na terenie Województwa Poleskiego wyłącznie dla nauczycieli O. S. Brzeskiego w czasie od 21 czerwca do 4 lipca.

9) **Kurs w Brennej** w powiecie cieszyńskim, st. kol. Skoczów, organizowany przez Związek Harcerstwa Polskiego dla nauczycieli, pragnących zapoznać się tylko z pracą gromad zuchowych, w czasie od 24 czerwca do 6 lipca.

Wpisowe w wysokości 10 zł wpłacać należy na ręce p. Aleksandra Kamińskiego, komendanta szkoły instruktorów zuchowych Z. H. P. w Brennej (poczta w miejscu).

Opłata za pobyt wraz z pełnem utrzymaniem 25 zł.

Zgłoszenia na kurs, kierowane na powyższy adres, przesyłać należy drogą służbową.

Kurs odbędzie się pod namiotami.

B. Kurs dla nauczycielek, pragnących zaopiekować się lub opiekujących się gromadą zuchów-chłopców

organizowany przez Związek Harcerstwa Polskiego, w czasie od 29 lipca do 13 sierpnia w **Brennej**, powiecie cieszyńskim (st. kol. Skoczów). Kurs odbędzie się pod dachem, częściowo pod namiotami. Wpisowe w wysokości 10 zł wpłacać należy pod adresem Aleksander Kamiński, komendant szkoły instruktorów zuchowych Z. H. P. w Brennej (poczta w miejscu).

Zgłoszenia na kurs skierowane pod powyższym adresem przesyłać należy drogą służbową.

C. Kursy dla nauczycielek, opiekujących się względnie pragnących zaopiekować się pracą gromad zuchów-dziewcząt, lub drużyn harcerek.

1. Główna Kwatera Harcerek w terminie od 18 czerwca do 9 lipca organizuje w następujących miejscowościach pięć kursów:

1. **w Buczu Harcerskim** w powiecie cieszyńskim (st. kol. Skoczów) — kurs przeznaczony przedewszystkiem dla nauczycielek O. S. Krakowskiego, Warszawskiego i Województwa Śląskiego.

2. **w Runowie Kraińskim,** w powiecie wyrzyskim (linja kol. Nakło-Chojnice) — kurs przeznaczony przedewszystkiem dla nauczycielek O. S. Poznańskiego.

3. **w okolicy Doliny w Wojew. Stanisławowskiem** — kurs przeznaczony przedewszytskiem dla nauczycielek O. S. Lwowskiego.

4. **w okolicy Puław i Kazimierza n Wisłą** — kurs przeznaczony dla nauczycielek O. S. Lubelskiego.

5. **w Mickunach w Wojew. Wileńskiem** — kurs przeznaczony dla nauczycielek O. S. Wileńskiego.

Kursy odbędą się częściowo pod dachem, częściowo pod namiotami.

Wpisowe na powyższe kursy wynosi 10 zł. Opłata za pobyt wraz z pełnem utrzymaniem 50—60 zł (2 zł 50 do 3 zł dziennie).

Wpisowe wpłacać należy równocześnie ze zgłoszeniem się na kurs na konto w P. K. O. Nr. 21 821 (Naczelnictwo Związku Harcerstwa Polskiego — Główna Kwatera Żeńska).

Zgłoszenia, skierowane pod powyższym adresem, przesyłać należy drogą służbową.

2. Kurs, przeznaczony wyłącznie dla nauczycielek O. S. Brzeskiego, organizuje Kuratorjum O. S. Brzeskiego w czasie od 21 czerwca do 4 lipca.

D. Kurs dla nauczycielek, które brały udział w harcerskich kursach nauczycielskich w czasie feryj zimowych b. r. szkolnego:

organizuje Główna Kwatera Harcerek w obozie pod namiotami w Górkach Wielkich w powiecie cieszyńskim w czasie od 24. VI. do 8. VII.

Wpisowe na kurs wynosi 10 zł. Opłata za pobyt wraz z pełnem utrzymaniem w granicach 35—40 zł.

Wpisowe wpłacać należy na konto P. K. O. Nr. 21.821 (Naczelnictwo Związku Harcerstwa Polskiego — Główna Kwatera żeńska).

Zgłoszenia, skierowane do Głównej Kwatery Harcerek Warszawa, ul. Myśliwiecka 3/5, przesyłać należy drogą służbową.

E. Kursy dla nauczycielek, prowadzących zastępy próbne lub drużyny harcerek (gromady zuchów-dziewcząt:

organizuje Główna Kwatera Harcerek w harcerskiej szkole instruktorskiej w **Buczu Harcerskim** p. i st. kol. Skoczów w powiecie cieszyńskim w terminie od 26 lipca do 15 sierpnia.

1) dwa kursy metodyczne dla absolwentek informacyjnych kursów nauczycielskich, prowadzących zastępy próbne, lub drużyny, względnie gromady.

2) obóz dla absolwentek informacyjnych kursów nauczycielskich z dwu lat ostatnich, kandydatek na drużynowe.

Wpisowe na kursy powyższe wynosi 10 zł.

Opłata w granicach 45 do 55 zł (ok. 2 zł 50 dziennie).

Wpisowe wpłacać należy na konto P. K. O. Nr. 21.821 (Naczelnictwo Z. H. P. — Główna Kwatera Żeńska).

Zgłoszenia, skierowane do Głównej Kwatery Harcerek, przesyłać drogą służbową.

II. Zgłoszenia i zapisy:

Zgłoszenie na kurs winno zawierać następujące dane:

a) imię, nazwisko, adres, rok urodzenia, wyznanie, stanowisko służbowe,

b) czy zgłaszający się pracował w harcerstwie, jeśli tak, to należy podać krótki przebieg służby, czy pełni obowiązki opiekuna drużyny harcerskiej, czy brał udział w obozach, kolonjach, w jakich i w jakim charakterze,

c) czy odbył służbę wojskową, ew. czy przeszedł przysposobienie wojskowe,

d) deklarację, iż kandydat przybędzie punktualnie do obozu, podda się regulaminowi kursu i w dniu przybycia nań wpłaci kwotę, należną za pobyt i utrzymanie, oraz przywiezie z sobą potrzebne wyekwipowanie.

Termin zapisów upływa dnia 25 maja 1935 r.

III. Pomieszczenie, przejazdy, wyekwipowanie.

Uczestnicy kursów pomieszczeni będą w namiotach względnie pod dachem w wspólnych salach i otrzymają pełne utrzymanie.

Koszty przejazdów ponoszą uczestnicy, przyczem korzystać będą z przejazdów ulgowych za opłatą biletu według taryfy zniżonej.

Zaświadczenia na przejazd ulgowy wydają odnośne Komendy P. W. na podstawie kart przyjęcia.

Uczestnicy przywieźć winni z sobą wyekwipowanie.

Do wyekwipowania należy: koc, siennik, prześcieradła na łóżko i pod koc, bielizna osobista, przybory toaletowe i do czyszczenia, plecak, pantofle, kostjum gimnastyczny lub lekkoatletyczny, kostjum kąpielowy, koszulka barwy khaki i spodenki harcerskie dla mężczyzn, sukienka szara i beret dla kobiet, obuwie wycieczkowe, przybory do jedzenia.

Kandydaci(tki), przyjęci(ęte) na kurs, otrzymają szczegółowe informacje oraz wskazówki w sprawie przejazdu.

Dyrektor Departamentu:

(—) **K. Makuch.**

70.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

Warszawa, dnia 10 maja 1935 r.

Nr. I. WF-1645/35.

W sprawie uruchomienia w ramach obozów p. w. obozów szybowcowych dla uczniów szkół średn.

Celem przygotowania kandydatów do szkolenia w p. w. lotniczem w pilotażu motorowym na rok 1936. M. S. Wojsk. Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego uruchomi w okresie letnim b. r. przy obozach hufców szkolnych przysp. wojsk. ogólnego w Hermanicach, Starym Sączu, Starzawie i Ustrzykach Dolnych obozy szybowcowe, w których kandydaci zakończą wyszkolenie II. stopnia p. w. ogólnego oraz osiągną kat. B. pilotów szybowcowych.

Obozy szybowcowe odbędą się w terminach następujących:

a) dla uczniów szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli średnich i wyższych szkół zawodowych — członków hufców szkolnych p. w. w czasie od 18. VI. do 16. VII.

b) dla uczniów niższych szkół zawodowych i młodzieży pozaszkolnej — członków p. w. w czasie od 18. VII. do 20. VIII.

Na każdy turnus tj. w pierwszym i drugim terminie przyjętych będzie:

a) do obozu w **Hermanicach** po 120 uczniów, a mianowicie z hufców szkolnych p. w. Okręgu Korpusu Nr. I. (Warszawa) — 60 uczniów z Okręgu Korpusu Nr. II. (Lublin) 50 uczniów, Okręgu Korpusu Ochrony Pogranicza — 10 uczniów,

b) do obozu w **Starym Sączu:** po 180 uczniów, a mianowicie: z hufców szkolnych p. w. Okr. Korpusu Nr. III. (Grodno) — 50 uczniów, Okręgu Korpusu Nr. V. (Kraków) 50 uczniów, Okręgu Korpusu Nr. IV. (Łódź) — 60 uczniów, O. K. O. P. — 20 uczniów,

c) do obozu w Starzawie — po 120 uczniów, a mianowicie z hufców szkolnych p. w. Okręgu Korpusu Nr. VI. (Lwów) — 60 uczniów, Okr. Korpusu Nr. VII. (Poznań) — 50 uczniów — K. O. P. 10 uczniów,

d) do obozu w **Ustrzykach Dolnych** po 180 uczniów, a mianowicie: z hufców szkolnych p. w. Okręgu Korpusu Nr. VIII. (Toruń) 60 uczniów — Okręgu Korpusu Nr. IX (Brześć n/B.) 50 uczniów, Okręgu Korpusu Nr. X. (Przemyśl) — 50 uczniów, K. O. P. — 20 uczniów.

Szkolenie uczniów na obozach szybowcowych będzie bezpłatne, wszelkie wydatki związane z nauką pilotażu, pokryje Dep. Lotnictwa Cywilnego Ministerstwa Komunikacji, wydatki związane z organizacją obozów Państwowy Urząd W. F. i P. W.

Do obozów szybowcowych przyjmowani będą uczniowie, którzy posiadają świadectwo z ukończenia I. stopnia p. w. oraz rok pracy w szkole starszych, a obecnie podlegają wysłaniu do obozu względnie na kurs na zakończenie II. stopnia p. w.

Kandydaci muszą odpowiadać następującym warunkom:

a) narodowość polska,

b) mają ukończonych lat 17,

c) zgłoszą się ochotniczo do szkolenia szybowcowego i mają chęć szkolić się następnie w p. w. lotniczem, w pilotażu motorowym,

d) przedstawią zgodę rodziców na szkolenie szybowcowe,

e) posiadają wymagane kwalifikacje fizyczne do szkolenia się w lotnictwie.

Uczniowie pragnący uzyskać przyjęcie na obozy szybowcowe, winni zgłaszać kandydatury swoje u komendantów powiatowych p. w. (hufców szkolnych). Zgłoszonych komendanci pow. p. w. w porozumieniu z dyrekcjami szkół (i lekarzami szkolnymi) wysyłać będą do zbadania zdolności fizycznej do poradni sportowo-lekarskich wzgl. do odpowiednich komisyj wojskowo-lekarskich.

O przyjęciu i wysłaniu na obóz uczniów-kandydatów decydować będą władze p. w. w porozumieniu z dyrekcjami szkół.

W z. Dyrektora Departamentu:

(—) **Al. Kawałkowski.**

Dyrekcjom
szkół średnich ogólnokształcących,
zawodowych i seminarjów nauczycielskich
w Województwie Śląskiem

do wiadomości, celem zainteresowania powyższym komunikatem młodzieży, należącej do hufców szkolnych p. w.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I Ogólnego.
Referendarz.

71.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.

Nr. O.P. I. 54/11. Katowice, dnia 20 maja 1935 r.

KOMUNIKAT
o kursach żeglarstwa morskiego dla nauczycieli.

Nauczycielski Ośrodek Morski Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego organizuje w bieżącym okresie wakacyjnym dwa kursy trzy-tygodniowe żeglarstwa morskiego w Jastarni a mianowicie:

1. Kurs trzy-tygodniowy męski w czasie od 8 do 27 lipca b. r. włącznie. Przyjazd na kurs w ciągu 7 lipca b. r.
2. Kurs trzy-tygodniowy żeński w czasie od 29 lipca do 17-go sierpnia b. r. włącznie. Przyjazd na kurs w ciągu 28 lipca b. r.

Koszt kursu:

Opłata za kurs trzy-tygodniowy wynosi wraz z wpisowem, mieszkaniem i utrzymaniem 90 zł.

Warunki przyjęcia na kurs:

1. Dobry stan zdrowia (świadectwo lekarza szkolnego).
2. umiejętność utrzymania się na wodzie stylem dowolnym przynajmniej przez 15 minut.
3. Prócz tego jest niezbędne zapoznanie się przed przybyciem na kurs z następującą lekturą:
   a) J. Kuczyński — Roboty linowo-żaglowe na stopień żeglarza.
   b) J. Kuczyński — Manewrowanie jachtem żaglowym.
   c) J. Kuczyński — Jachtowa polityka morska.
   d) W. Stępień — Vademecum żeglarza.
   e) Szwykowski — Żeglarz śródlądowy.
   f) Praca zbiorowa — Wioślarz.

Ekwipunek.

Zaopatrzenie się w:

a) normalne wyekwipowanie obozowe (koc, dwa prześcieradła, mała poduszeczka pod głowę, przybory toaletowe itd.),
b) sweter (możliwie granatowy) drelichy ćwiczebne, spodnie z lnianego płótna u dołu otwarte, białą trykotową koszulkę oraz w białą czapeczkę okrągłą,
c) obuwie płócienne białe lub szare z gumowemi podeszwami,
d) nieprzemakalną wiatrówkę,
e) mocny nóż do robót linowych,
f) elektryczną latarkę kieszonkową.

Program zajęć:

Zajęcia na kursie będą się odbywały codziennie od godziny 8—13-ej oraz od 18—19-ej w zakresie stopnia „żeglarza".

Wnoszenie podań:

Termin wnoszenia podań upływa z dniem 5 czerwca b. r. Podania wraz z wpisowem w wysokości 20 zł, które zwraca się tylko w wypadku nieprzyjęcia na kurs, należy wnosić przekazem pocztowym pod adresem Kuratorjum Okręgu Szkoln. Poznańskiego — Nauczycielski Ośrodek Morski wizytator W. Sikorski.

Mieszkanie i wyżywienie:

Uczestnicy (czki) w liczbie 30 będą pomieszczeni w nowym Domu Wakacyjnym Kuratorjum Okr. Szk. Pozn. w Jastarni, gdzie też uzyskują wyżywienie oraz opiekę lekarską.

Przejazdy:

Z miejsca pobytu i z powrotem odbywają się na podstawie zleceń podróży uzyskanych z Państw. Urzędu W. F. i P. W.

Dyrekcjom szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych, seminarjów nauczycielskich i Inspektoratom Szkolnym
w Województwie Śląskiem
do wiadomości.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. T. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

72.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa, dnia 30 kwietnia 1935 r.
Nr. I. WF-1567/35.

Wakacyjne kursy wychowania fizycznego dla nauczycieli ćwiczeń cielesnych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Państwowym Urzędem Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego organizuje w okresie feryj letnich bieżącego roku następujące wakacyjne kursy wychowania fizycznego dla nauczycieli i nauczycielek ćwiczeń cielesnych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych:

I. W ramach obozów Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego w Brasławiu w czasie od 7 do 27 lipca

a) obóz dla nauczycieli,
b) obóz dla nauczycielek.

Kierownik naukowo-organizacyjny płk. lek. **dr. Zygmunt Gilewicz,** dyrektor Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego.

Temat zasadniczy kursu: Obozownictwo, wycieczki i gry polowe, pływanie i wioślarstwo w zastosowaniu do potrzeb szkoły średniej.

Warunki pomieszczenia i utrzymania na obozach.

Uczestnicy obozów wychowania fizycznego w Brasławiu umieszczeni będą w namiotach, wyżywienie otrzymywać będą z kuchni Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego. Koszt utrzymania wraz z wpisowem na osobę zł 35, które wpłacić należy w dniu przybycia do obozu na ręce administratora obozu. Zgłoszenia o przyjęcie przesyłać należy w drodze służbowej t. j. przez własne Kuratorjum do Dyrekcji Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego w Warszawie na Bielanach w terminie do 2 czerwca 1935 r.

II. Kursy Okręgowe:

1) w Okręgu Szkoln. Brzeskim w **Pińsku** w czasie od 5 do 17 sierpnia
2) „ „ „ Krakowskim w **Andrychowie** w czasie od 29 lipca do 11 sierpnia,
3) W Okręgu Szkoln. Lubelskim w **Puławach** w czasie od 21 czerwca do 4 lipca,
4) „ „ „ Lwowskim w **Brzeżanach** w czasie od 23 czerwca do do 6 lipca,
5) „ „ „ Łuckim w **Łucku** w czasie od 4 do 13 sierpnia,
6) „ „ „ Poznańskim w **Wągrowcu** w czasie od 18 do 30 czerw.,
7) „ „ „ Warszawskim w **Wymyślinie** w czasie od 1 do 21 lipca,
8) „ „ „ Wileńskim w **Trokach** w czasie od 3 do 24 lipca,
9) w Województwie Śląskiem — w **Wiśle** w czasie od 22 lipca do 10 sierpnia.

Kursy okręgowe zorganizują Kuratorja Okręgów Szkolnych głównie dla nauczycielstwa swego Okręgu. Program ich obejmować winien konferencje metodyczne, dotyczące wszystkich działów ćwiczeń cielesnych w szkole średniej, z szczególnem uwzględnieniem metodyki sportów letnich, jak nauki pływania, lekkiej atletyki i gier terenowych. Obok rozszerzenia i pogłębienia wiadomości kursy okręgowe powinny mieć na celu podtrzymanie sprawności osobistej nauczycieli ćwiczeń cielesnych.

Kursy okręgowe mogą być uruchomione, jeżeli na poszczególny kurs zgłosi się conajmniej 20 uczestników (czek).

Szczegóły organizacyjne kursów okręgowych ustalają Kuratorja Okręgów Szkolnych. Uczestnicy kursów korzystać będą z zaświadczeń na przejazd ulgowy koleją na miejsce kursu i z powrotem. Zaświadczenia na przejazd ulgowy wydane zostaną przyjętym na kursy przez właściwe Komendy Przysposobienia Wojskowego na podstawie kart przyjęć.

Kuratorja Okręgów Szkolnych powiadomią Ministerstwo w terminie do 10 czerwca b. r., czy kurs okręgowy zostanie uruchomiony, wielu będzie liczył uczestników oraz przedstawią szczegółowy program kursu i jego kierownictwo.

Dyrektor Departamentu:
(—) **K. Makuch.**

73.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. O. P. I-57/a/3. Katowice, dnia 2 maja 1935 r.

PROGRAM

wycieczek kursów i obozów, organizowanych przez Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego dla nauczycielstwa, w czasie wakacyj letnich bieżącego roku.

1. Obóz wodny dla nauczycielstwa nad jeziorem Narocz.

Komisja Wycieczkowa Okręgu Szkolnego Wileńskiego w celu umożliwienia racjonalnego spędzenia wakacyj nauczycielstwu organizuje w okresie feryj letnich r. b. w Schronisku Wycieczkowem nad jeziorem Narocz. (Największe jezioro w Polsce) obóz wodny dla nauczycielstwa ze wszystkich szkół (dla pań i panów).

Schronisko położone jest nad brzegiem jeziora i wokół otoczone jest lasami sosnowemi, posiada budynek mieszkalny z pomieszczeniem na 50 osób, werandami z widokiem na jezioro, świetlicę z czytelnią pism oraz budynek gospodarczy z kuchnią i jadalnią.

Przy schronisku jest duża plaża, basen do pływania, boisko do gier sportowych, kajaki, łodzie i żaglówki oraz zainstalowane radjo i telefon.

Odbywać się będzie codzień rano gimnastyka oraz organizowane będą gry sportowe (siatkówka, koszykówka i tenis), przeprowadzona będzie nauka pływania i kajakowania oraz wycieczki wodne po jeziorze Narocz.

Dojazd do stacji kolejowej Kobylniki, od stacji do schroniska odległość 3 klm. Czas przejazdu z Wilna około 4½ godziny. Przy przejazdach można korzystać ze zniżki 82%, na zlecenie na przejazd (wg. taryfy wojskowej).

Dla ułatwienia wzięcia udziału większej ilości osób ustala się następujące okresy dwutygodniowe korzystania ze schroniska:

I-szy okres od 17. VI. do 29. VI. 1935 r.

II-gi okres od 2. VII. do 14. VII. 1935 r.

III-ci okres od 15. VII. do 27. VII. 1935 r.

IV-ty okres od 2. VIII. do 17. VIII. 1935 r.

Opłata za korzystanie w ciągu jednego okresu wynosi 10 zł. (dziesięć zł) wpisowe i 30 zł (trzydzieści zł) za koszta utrzymania (posiłki cztery razy dziennie: śniadanie, obiad, podwieczorek i kolacja).

Można zapisywać się na jeden okres, bądź też kilka, podając dokładnie, z których okresów chce się korzystać.

Pragnący spędzić lato nad jeziorem Narocz, winni przesłać w terminie do 5. czerwca r. b. zgłoszenie do **Szkolnego Schroniska Wycieczkowego nad jez. Narocz, poczta Kobylniki, wojew. Wileńskie**, oraz wpłacić jednocześnie wpisowe po 10 zł za każdy okres, na konto czekowe Komisji Wycieczkowej Okręgu Szkolnego Wileńskiego, za pośrednictwem P. K. O. na Nr. 60 150. Opłatę za utrzymanie uiszcza się w pierwszym dniu pobytu w schronisku. Do zgłoszenia należy dołączyć dowód wpłacenia wpisowego, oraz znaczek za 25 groszy na odpowiedź.

2. Kurs krajoznawczy poznania Wilna.

Program kursu obejmuje: Historję sztuki i kultury Wilna, Wiadomości z etnologji Wileńszczyzny, Rzut oka na geografję i geologję Wileńszczyzny, Rzut oka na sytuację gospodarczą wileńską, Bogactwa naturalne Wileńszczyzny. Kurs odbędzie się w Wilnie, w czasie od 17 do 30 czerwca r. b. Mieszkanie i utrzymanie zapewnione w szkolnem schronisku wycieczkowem w Wilnie, ul. Dominikańska 3/5 za opłatą dziennie 3 zł albo za cały kurs — 40 zł.

3. Kurs żeglarski nad Naroczą.

Grupa męska i żeńska o dwuch stopniach. dla zaawansowanych i początkujących. W czasie od 20 czerwca do 10 lipca r. b. Dojazd do stacji kol. Kobylniki, a następnie do miejsca kursu — 3 klm. Program kursu obejmuje: codzienną gimnastykę, wiosłowanie w kajakach, żeglarstwo i gry sportowe. Zakwaterowanie i utrzymanie w szkolnem schronisku, za opłatą za cały kurs — 50 zł.

4. Wycieczka po województwach: wileńskiem, nowogródzkiem i białostockiem w czasie od 2 do 14 sierpnia rb.

Program zwiedzania obejmuje: Wilno, Narocz, Troki, Druskienniki, Grodno, Augustów, Suwałki, Wigry, Nowogródek i Świteź. Koszta utrzymania, noclegów i zwiedzania wyniosą — 45 zł, przejazdy od Wilna po przez wymienione miejscowości do Świtezi — około 20 zł, tak, że ogólny koszt wycieczki wyniesie — 65 zł. Punkt zborny dla wycieczki w dn. 2 sierpnia r. b. o godz. 9-tej rano w Wilnie — w szkolnem schronisku, ul. Dominikańska 3/5, a rozwiązanie wycieczki w dn. 14 sierpnia r. b. nad Świtezą.

Uwagi ogólne (dla kursów wym. w pkt. 2, 3 i 4): W organizowanych kursach mogą brać udział nauczyciele(ki) ze wszystkich typów i stopni szkół z terenu całej Polski. Prócz opłat wymienionych przy każdym kursie, każdy z uczestników (czek) obowiązany jest wpłacić jednorazowo tytułem wpisowego — 15 zł (piętnaście złotych) za udział w każdym kursie. Zgłoszenia na kursy należy przesyłać w terminie do 5 czerwca r. b. do Komisji Wycieczkowej Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego w Wilnie, ul. Wolana 10.

Do zgłoszenia należy dołączyć znaczek 25-groszowy na odpowiedź oraz dowód wpłacenia wpisowego, bez czego zgłoszenie nie będzie rozpatrywane i pozostanie bez odpowiedzi. Wpłaty należy uskuteczniać wyłącznie przez P. K. O. na **Nr. 60 150** na konto Komisji Wycieczkowej Kuratorjum O. S. Wil. Wpisowe oraz opłaty za kursy mogą być wnoszone częściami w dowolnych ratach, z tem jednak, aby zostały uskutecznione w całości wpisowe do 3. VI. 35 r., a inne opłaty nie później niż pierwszego dnia kursu.

Po otrzymaniu zgłoszeń Kuratorjum każdemu z uczestników (czek) wyśle przed 15 czerwca r. b. kartę przyjęcia na kurs, na podstawie której uczestnicy otrzymają od najbliższej Komendy P. W. i W. F. zlecenia na przejazd, uprawniające do przejazdu według taryfy wojskowej (około 20% normalnej opłaty) na kurs i na powrót do miejsca zamieszkania.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

74.

Urząd Wojewódzki Śląski, Wydział Oświecenia Publicznego w Katowicach rozpisuje

KONKURSY

na następujące stanowiska

- **kierownika** 8-klas. publicznej szkoły powszechnej Nr. 18 w **Katowicach,**
- **kierownika** 8-klas. publicznej szkoły powszechnej Nr. 2 w **Bielszowicach,** w powiecie katowickim,
- **kierownika** 6-klas publicznej szkoły powszechnej Nr. 1 w **Brzęczkowicach** w pow. katowickim,
- **kierownika** 5-klas. publicznej szkoły powszechnej w **Połomi** w powiecie rybnickim,
- **nauczyciela** kierującego 1-klas. publicznej szkoły powszechnej w **Kamieńskich Młynach** w pow. lublinieckim (mieszkanie),
- **nauczyciela** kierującego 1-klas. publicznej szkoły powszechnej w **Kuczowie** w pow. lublinieckim (mieszkanie),

Podania należycie udokumentowane należy wnosić drogą służbową do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego w Katowicach w terminie 4-tygodniowym od daty niniejszego numeru Gazety Urzędowej Województwa Śląskiego

Za Wojewodę:
(—) **Dr. T. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

75.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. O. P. I-56/6. Katowice, dnia 21 maja 1935 r.

KOMUNIKAT
w sprawie Odznaki Pływackiej Polskiego Związku Pływackiego.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Ośw. Publicznego doceniając olbrzymie wartości sportów wodnych, a głównie pływania dla zdrowia młodzieży, zezwala na organizowanie wśród młodzieży szkolnej prób o Odznakę Pływacką Polskiego Związku Pływackiego, która ma się przyczynić do popularyzacji sportu pływackiego w szkołach.

Odznaka Pływacka jako sprawdzian umiejętności pływania, składa się ze znaczka metalowego, przypinanego do ubrania i znaczka sukiennego przyszywanego do kostjumu pływackiego, oraz legitymacji.

Odznakę otrzymuje ten, kto wykaże się umiejętnością utrzymania się na wodzie w myśl podanych poniżej wymagań:

a) skok do wody na głowę z wysokości conajmniej jednego metra lub na nogi z wysokości conajmniej trzech metrów;

b) przepłynięcie pod wodą (nurkiem) conajmniej czterech metrów bez odbicia i bez pomocy prądu;

c) przepłynięcie bez odpoczynku i bez stawania na dnie 200 metrów w kostjumie kąpielowym, lub 50 metrów w pełnym ubraniu, o ile zaś próba odbyła się na wodzie bieżącej — dystansów potrójnych. Jeżeli próby wykonywane są na prądzie bardzo słabym, można zamiast potrajania dystansu przepłynąć połowę dystansu z prądem połowę zaś pod prąd.

Próby zdobycia odznaki przeprowadzają Wydziały Okręgów Polskiego Związku Pływackiego za pośrednictwem przez siebie wyznaczonych komisyj złożonych z sędziów pływackich uznanych przez P. Z. P.

W razie ujemnego wyniku próby może ją kandydat powtarzać, wnosząc za każdym razem należną opłatę jednak nie częściej niż w odstępach miesięcznych i nie więcej niż trzy razy w roku.

Odznakę pływacką nadaje wraz z legitymacją, za pokwitowaniem na deklaracji, Komisja przeprowadzająca próbę, przesyłając jednocześnie protokół próby podpisany najmniej przez trzech członków (w tem 1 sędzia Okręgowy) do Wydziału właściwego Okręgu P. Z. P. celem zatwierdzenia.

Sposób wypełnienia formularza Odznaki Pływackiej jest następujący: kandydat wypełnia tylko odcinek pierwszy, Komisja zaś przeprowadzająca próbę wypełnia odcinek drugi i wydaje legitymacje, oraz przesyła pozostałą część formularza do Wydziału właściwego Okręgu P. Z. P. Wydział Okręgu po wypełnieniu odcinków trzeciego i czwartego pozostawia u siebie odcinek czwarty w kartotece Okręgu, pozostałą część formularza przesyła raz na miesiąc do Polskiego Związku Pływackiego w wypadkach zarówno prób pomyślnych jak i niepomyślnych. Wraz z formularzami Wydział Okręgu przesyła do P. Z. P. należność za wydane Odznaki i rozliczenie.

Opłata za stawanie do próby wraz ze znaczkiem metalowym i znaczkiem na kostjum oraz legitymacją i formularzem P. Z. P. wynosi **dwa złote.** W razie niepomyślnego wyniku próby opłata powyższa nie podlega zwrotowi.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. T. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

76.

Wydział Oświecenia Publ.
Urząd Wojewódzki Śląski
Nr. O. P. I. 44/31. Katowice, dnia 9 maja 1935 r.

KOMUNIKAT
w sprawie książki Józefa Grzegorzka: „Pierwsze powstanie śląskie 1919 r.“

Józef Grzegorzek: Pierwsze powstanie śląskie 1919 r. w zarysie. Katowice, 1935 r. Str. 256.

Ta żywo i barwnie napisana książka, utrwalająca pamięć wielu skromnych i bezinteresownych bojowników o wolność, nabiera specjalnego znaczenia wobec wielkiego braku źródeł do historji powstań śląskich. Autor jeden z głównych uczestników 1-go powstania śląskiego, opiera się w tej swojej pracy z jednej strony na osobistych wspomnieniach, z drugiej zaś — na zebranych przez siebie relacjach innych uczestników.

Wprawdzie ze względu na nikłą ilość zachowanych autentycznych dokumentów z tego czasu trudno dziś ocenić krytycznie przedstawiony przez autora przebieg wypadków i ich oświetlenie, wprawdzie dla całkowitego wyjaśnienia ówczesnych stosunków i ostatecznego ustalenia faktów jest jeszcze konieczne dalsze skrzętne zbieranie materjałów, to jednak stwierdzić należy, że książka Grzegorzka stanowi znaczny w tym kierunku krok naprzód.

Z tego względu Wydział Oświecenia Publicznego wyraża opinję, iż książka ta winna się znaleźć we wszystkich bibljotekach nauczycielskich.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. T. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

77.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O. P. I-50/13. Katowice, dnia 18 maja 1935 r.

KOMUNIKAT
o wydawnictwie „Dekada Maturzysty“.

Tygodnik Akademicki „Dekada“ Redakcja Warszawa, ul. Orla 8, wyda na zakończenie tegorocznej matury, podobnie jak w ubiegłych latach, specjalny numer, poświęcony zagadnieniom nauki i pracy p. n. „Dekada Maturzysty“.

Numer ten między innemi, zawierać będzie:
1. Informator zapisów i warunków studjów na wszystkich wyższych uczelniach w Polsce
2. Informator jak ad 1) na wszystkich szkołach specjalnych typu wyższego w Polsce,
3. Warunki studjów na terenie zagranicznym.
4. Przegląd organizacyj młodzieżowych.
5. Pomoc i samopomoc młodzieżowa.
6. Sprawy wojskowe.
7. Zagadnienia pracy, bezrobocia, nadprodukcji, inteligencji i pośrednictwa pracy.
8. Życie międzynarodowe młodzieży.

Podając powyższe do wiadomości, Urząd Wojewódzki — Wydział Oświecenia Publicznego prosi Dyrekcje o zwrócenie uwagi młodzieży, kończącej średnie studja na pożytek, jaki może jej przynieść to wydawnictwo.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. T. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

78.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. O. P. I-44/27. Katowice, dnia 17 maja 1935 r.

KOMUNIKAT
o wydawnictwie p. t. „Musimy je poznać“.

Nakładem „Macierzy Szkolnej“ we Lwowie została wydana broszura p. t. „Musimy je po-

znać", mająca na celu propagandę miłości do zwierząt, krzywdzonych ponad miarę. Przeznaczona dla najszerszych kół społeczeństwa, przedewszystkiem dla dzieci i młodzieży szkolnej, miejskiej i wiejskiej, ogłoszona została w tem przekonaniu, że pracę nad poprawą barbarzyńskiego niejednokrotnie stosunku człowieka do zwierzęcia zacząć należy od podstaw przez uświadamianie młodych dusz, przez apel do serc dziecięcych, najpodatniejszych, jak wiadomo, na wszelkie wpływy, zarówno dobre jak złe.

Cena egzemplarza 20 gr., przy zakupnie 50 egzemplarzy otrzymuje zamawiający 10%, przy zakupnie 100 egzemplarzy 20%, przy zakupnie ponad 250 egzemplarzy 25%. Zamówienia kierować należy p. a. Ekspedycja Wydawnictw Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie, ul. Kalecza 5.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**
p. o. Kier. Oddziału I. Ogólnego
Referendarz.

79.

SPROSTOWANIE.

W tekście ustawy z dnia 28 marca 1934 r. o zmianie ustawy z dnia 8 lipca 1925 r. w przedmiocie uposażenia funkcjonarjuszów Województwa Śląskiego, tudzież funkcjonarjuszów Związków Komunalnych (Dz. U. Śl. Nr. 6 poz. 13) przedrukowanej w Nr. 4 (13) Gazety Urzędowej Wojew. Śląskiego, Dział Administracji Szkolnej z dnia 25 kwietnia 1935 r. — prostuje się następujący błąd drukarski:

W art. 1 wiersz drugi od końca zamiast słów „nie przekroczą razem 60% zasadniczego uposażenia" winno być: „nie przekroczą razem 20% zasadniczego uposażenia".

80.

O WYDAWNICTWACH.

Ukazał się Nr. 1 (21) kwartalnika **„Zrąb"**. — Jerzy Ostrowski w artykule „Jednostka — Gromada — Elita" omawia stosunek nowej szkoły do wychowywanej młodzieży; Wacław Radziwonowicz: „Wychowanie organizacyjne na podstawie współpracy domu ze szkołą" — rozwija dalej myśli poruszane w Nr. 14 „Zrębu". Ciekawe zagadnienie koedukacji omawia K. Masłowski w artykule, opartym o ankietę młodzieży i dyrektorów: „Głosy młodzieży i jej kierowników w sprawie koedukacji". Artykuł sprawozdawczy Andrzeja Zanda: „Szkolnictwo niemieckie po dwóch latach hitleryzmu" orjentuje czytelnika w interesującem, a tak nieznanem u nas zagadnieniu.

N-ru dopełnia dział sprawozdań książek i czasopism. Szczególnie ważnym — wobec realizacji nowych programów — jest dział recenzji „podręczników, lektury i źródeł", ciekawa — recenzja książki Kurta Lücka, oświetlającej pogląd Niemców na współpracę kulturalną obu sąsiadujących państw. — Na zakończenie „Kronika" prac zespołów rodzicielskich przy organizacji „Zrąb".

Ukazał się zeszyt 3 tomu III zarysu encyklopedycznego **„Świat i Życie"** nakładem Książnicy-Atlas. który przynosi cały szereg niezmiennie interesujących artykułów z najróżniejszych dziedzin wiedzy i życia a mianowicie: Lotnictwo — kpt. Janusz Meissner, Leki — dr. Mieczysław Proner, Len — S. L., Liberalizm — Sławosz Rybicki, Liczba i cyfra — doc. dr. Oton Nikodym, Liga Narodów — dr. Anna Chorowiczowa, Liryka — Karol W. Zawodziński, Literatura — prof. dr. Zygmunt Łempicki, Logika — prof. dr. Kazimierz Ajdukiewicz, Lód — prof. dr. Jan Lewiński (Liczne i piękne ilustracje zdobią, jak zwykle, i ten zeszyt).

Dr. J. Bogdanowicz: **Cechy biologiczne wieku dojrzewania.** Książnica-Atlas, Lwów-Warszawa. Str. 80. Cena zł. 1,80.

Jako uzupełnienie książki Prof. Baleya dotyczącej cech psychicznych u młodzieży w okresie dojrzewania (Psychologja wieku dojrzewania) Instytut Wydawniczy Książnica-Atlas opublikował książkę dr. J. Bogdanowicza poświęconą biologji tegoż okresu. Okres ten należy do jednego z najciekawszych dla badacza rozwoju dziecka i jednocześnie jest jednym z najtrudniejszych dla wychowawcy. Dokładne zrozumienie tego okresu, jego normalnego przebiegu i możliwych odchyleń pozwala na umiejętne roztoczenie opieki nad młodzieżą i zwalczanie niebezpieczeństw z tym okresem związanych.

Zwięzła treść, umiejętne rozłożenie materjału i popularny język umożliwiają korzystanie z pracy dr. J. Bogdanowicza każdemu, który chciałby bliżej zapoznać się z tym okresem. Książka ozdobiona jest odpowiednio dobranymi wykresami i fotografjami.

Zeszyt IV tomu III zarysu encyklopedycznego „Świat i Życie". Nakład Książnica-Atlas. Lwów-Warszawa.

Ukazał się już zeszyt IV zarysu encyklopedycznego „Świat i Życie" i zawiera następujące artykuły z różnych dziedzin wiedzy: Lud — prof. dr. J. St. Bystroń, Ludność — W. Sł. Rybicki, Łacina — J. Parandowski, Łódź podwodna — por. O. Żukowski, Magnetyzm — i Magnetyzm Ziemski — prof. St. Kalinowski, Małpy — prof. dr. E. Loth, Psychologja małp człekokształtnych — prof. dr. J. Dembowski, Mapa — prof. dr. E. Romer, Marynarka — por. O. Żukowski, Matematyka prof. dr. H. Steinhaus, Materjalizm — prof. dr. Wł. Tatarkiewicz.

Liczne i starannie dobrane ilustracje zdobią, jak zwykle, i ten zeszyt.

Wynik konkursu koła P. M. S. im. Zofji Bukowieckiej na powiastkę dla dzieci.

Sąd konkursowy w składzie: S. Bukowiecki, S. Dobrowolski, M. Drobniewska, K. Konarski, G. Morcinek, J. Porazińska, J. Włodarski i M.

Zaborowska z pośród 45 nadesłanych utworów nagrodził pięć.

Żadnej pracy nie zakwalifikowano do pierwszej nagrody. Dwie drugie nagrody otrzymały: p. Marja Kędziorzyna z Prużany za powiastkę p. n. „Antek“ i p. Jadwiga Korczakowska z Torunia — „Dzieci podwórka“; trzecią nagrodę: p. Bronisława Włodkówna z Grabowa k. Łomży — „Jędrek o gorącem sercu“; czwartą nagrodę: p. Irena Szczepańska z Krakowa — „O Hani Mulatce“. „Nagrodę zachęty“ przyznano p. Halinie Korsakównie z Kobrynia za powiastkę p. n. „Żelazny węzeł Bąka“.

Nadto wyróżniona została praca p. Juljana Krzewińskiego z Warszawy p. n. „Druga Ojczyzna“. —

Książki i czasopisma nadesłane do Redakcji.

MUZEUM — czasopismo pedagogiczne, poświęcone sprawom wychowania, nauczania i organizacji szkolnictwa, zeszyt I rocznika 50, marzec 1935. Redakcja i Administracja: Lwów, ul. Łyczakowska 5. T. N. S. W. Prenumerata roczna 10 zł, zeszyt pojed. 2,50 zł. Członkowie T. N. S. W. otrzymują czasopismo bezpłatnie.

Treść zeszytu I: Dr. L. Jaxa-Bykowski: Przyczynki do badań eksperymentalnych nad zagadnieniem koedukacji. Dr. Wł. Olszewski: O przyszłem liceum jeszcze słów kilka. Dr. St. Przyboś: Pokaz szkolny recytacyj chóralnych. Polemika w sprawie programów szkoły żeńskiej. Sprawozdania.

CHOWANNA — miesięcznik poświęcony współczesnym prądom w wychowaniu i nauczaniu. Zesz. 4 rok VI, kwiecień 1935. Wydawnictwo Instytutu Pedagogicznego w Katowicach. Redakcja i Admin. Instytut Pedagogiczny Katowice, ul. Krasińskiego 3. — Prenumerata roczna 5 zł. Nr. pojed. 1 zł.

Treść zesz. 4: Sergjusz Hessen: Reforma szkolna w Czechosłowacji. Dr. J. Chałasiński: Psychologiczne i socjologiczne teorje Williama Mc Dongalla. Leon Langholz: O. t. zw. snach egzaminacyjnych. Jan Zborowski: Świadczenia dzieci i młodzieży szkolnej w świetle psychologji i pedagogiki współczesnej. Recenzje i sprawozdania. Dodatek: sprawy szkolne na Śląsku.

POLONISTA — dwumiesięcznik poświęcony sprawom nauczania języka polskiego w szkołach powsz., średnich ogólnokształcących i zawodowych oraz zakładach kształcenia nauczycieli. Zeszyt I rocznika V, styczeń—luty 1935 r. Redakcja i Admin.: Warszawa, Instytut Wydawniczy „Bibljoteka Polska“, ul. Nowy Świat 23—25. Prenumerata roczna 10 zł. Nr. pojed. 2,50 zł.

Treść: J. Garbaczowska: Powieść współczesna w szkole średniej. J. Szelejewski: Swobodne i samorzutne wypowiadanie się dzieci. Dr. A. Dziembowska: Na marginesie nauki o języku w kl. II. gmn. Dr. J. Saloni: Nowa ortografja. Głosy prasy polskiej o nauczaniu języka ojczystego. Sprawozdania i oceny. Kronika.

Szkoła Śląska — miesięcznik zawodowy Śl. Okr. Stow. Chrz.-Nar. Naucz. Szkół Powszech. Nr. 4 i 5 kwiecień, maj 1935 r. Redakcja: Katowice, ul. Szopena 11.

Przegląd Pedagogiczny — organ T. N. S. W. Nr. 7 i 8 marzec, kwiecień 1935. Redakcja: Warszawa — ul. Bracka 18.

Moje Pisemko — tygodnik ilustrowany dla dzieci i młodzieży pod redakcją Marji Buyno-Arctowej. Nr. 11, 13, 14, 15, 17 z marca i kwietnia 1935 r. Redakcja i Adm.: Zakłady M. Arcta, Warszawa, Nowy Świat.

Młody Polak — ilustr. dwutygodnik dla młodzieży. Nr. 6, 7/8 z kwietnia 1935 r. Redakcja i Admin. Rybnik.

Miesiecznik książki — wyd. M. Arcta nr. 1 marzec 1935 r.

Tłoczono w Drukarni Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach.